

ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ

Eskişehir Barosu Dergisi'nin Kırk Yıllık Serüveni

Av. Samet Sarıkaya¹

Öz

Eskişehir Barosu Dergisi bu yıl itibarıyla kırk yaşını doldurmaktadır. Bu çalışmada, Eskişehir kentinin hukuk dergiciliği bakımından ne denli köklü bir geçmişe sahip olduğuna ve günümüzde hukuk dergiciliği bakımından ne durumda olduğuna kısaca değinilecektir. Ardından kırk yıllık süreç boyunca beş ayrı dönemde yayın yapan Eskişehir Barosu Dergisi'nin gelişim sürecine yer verilecektir. Eskişehir Barosu Dergisi'nin yayın hayatına başlaması, ara verdiği dönemler, neden yayın hayatına dönemsel olarak ara verdiği ele alınacaktır. Ayrıca derginin beş ayrı dönemi, içerik olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler

Eskişehir Barosu, Hukuk Dergiciliği, Eskişehir Barosu Dergisi, Avukat Mecmuası, Hukuk Dergisi Eskişehir.

Forty-Year Journey of the Eskişehir Bar Association Journal

Abstract

The Eskişehir Bar Association Journal marks its fortieth anniversary this year. This study will briefly address the longstanding tradition of legal journalism in the city of Eskişehir and its current state. Following this, the development process of the Eskişehir Bar Association Journal over the course of five distinct periods spanning forty years will be examined. The beginning of the Eskişehir Bar Association Journal, the periods it took a break from, and why it took a break from publication will be discussed. In addition, five separate periods of the journal will be evaluated in terms of content.

Keywords

Eskişehir Bar Association, Legal Journalism, Eskişehir Bar Association Journal, Advocate Journal, Eskişehir Law Journal.

¹ Avukat, Eskişehir Barosu, Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, av.sametsarikaya@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4110-9144.

GİRİŞ

Eskişehir, Cumhuriyetin ilk yıllarından bu yana hukukçu eğitimi ve hukuk eserleri üretimi konusunda Türkiye'deki önemli şehirlerden birisidir. Günümüzde Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi olmak üzere iki ayrı hukuk fakültesine ev sahipliği yapmaktadır. Aynı zamanda 2024 yılı itibarıyla, Eskişehir Barosu Dergisi, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Periodicum Iuris) adı altında üç ayrı hukuk dergisi Eskişehir'de, hukuka ve hukukçulara büyük katkı sağlamaktadır. Günümüzde bu dergilerden Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi; TR Dizin, EuroPub, Erih Plus, Sobiad, Jurix, Crossref ve Google Scholar dizinlerinde, Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Periodicum Iuris) ise ICI World of Journals ve Google Scholar dizinlerinde taranmaktadır. Ayrıca her üç dergi de DergiPark sisteminde yer almaktadır.

Çalışmamızda Eskişehir Barosu Dergisi öncesinde Eskişehir'de yayın yapmış olan hukuk dergilerine kısaca değinilerek kentın hukuk dergiciliği tarihi incelenecektir. Ardından Eskişehir Barosu Dergisi'nin yayımlandığı kırk yıl, beş ayrı döneme ayrılarak dönemsel olarak inceleme yapılacaktır. Derginin yayın aralıkları dönemlere ayırırken kullandığımız kıstas ise bir yıl boyunca hiç yayın yapmamasıdır. Örneğin 2006 yılında derginin yayın kurulu ve sorumlu müdürü değişirken sayılar kesintisiz olarak devam etmiştir. Bu nedenle ayrı bir dönem olarak adlandırılmamıştır. Buna karşın 2008 yılından itibaren 2010 yılının Temmuz ayına kadar yeni sayı yayımlanmamıştır. Bu nedenle 2010 Temmuz sayısı, değişen editör ve yayın kurulu da dikkate alındığında yeni bir dönem olarak adlandırılmıştır. Sonuç kısmında ise derginin dönemsel olarak içeriği ve zaman içerisinde içeriğindeki değişimi ile yayın hayatına ara vermesine ve yayın hayatına yeniden başlamasına etki eden durumlara yer verilmiştir.

I) ESKİŞEHİR'DE HUKUK DERGİCİLİĞİNE GENEL BİR BAKIŞ

Eskişehir, Cumhuriyetin ilk yıllarında da hukuk anlamında çok büyük öneme sahiptir. Mahkeme-i Temyiz adıyla anılan dönemin Yargıtayı 1923 yılında, günümüzde Türe Sokak'ta yer alan Adalet İlkokulunun bulunduğu bölgede, Eskişehir'in merkezinde kurulmuş

ve Ankara'ya taşınacağı 1935 yılına kadar faaliyetlerini burada sürdürmüştür². Yargıtay, Eskişehir'de faaliyet gösterirken şehrin bilinen ilk hukuk dergisi ortaya çıkmıştır. 1927-1935 yılları arasında ilk başlarda “Avukat Mecmuası”, daha sonraları ise “Eskişehir Avukat Mecmuası” adıyla anılan bu dergi, Bandırmalı Avukat Ahmed Hilmi tarafından yayımlanmaktadır³. İçeriğinde, dönemin hukuki gelişmeleri yer almaktadır. Derginin 12. Sayısının son sayfalarında “Temyîz Mahkemesinde Da'vâsı Olanlara Kolaylık Eskişehir'de Avukat Hilmi” başlığı altında bir ilan da yer almakta olup Avukat Ahmed Hilmi'nin⁴ Temyîz Mahkemesi'nde davası olan kişilere belirli bir ücret karşılığında yardımcı olabileceği belirtilmiştir⁵. Günümüzde derginin 15 Aralık 1927 tarihli sayısı Osmanlı Türkçesinden Latin harflerine transkripte edilmiş ve online olarak erişime açılmıştır⁶.

۷
آوقات مجومعه سی
تیمیز محکمه سنده دعواسی اولانلره
فرمودیه
اسکیشرده آوقات همی

تیمیز محکمه سنده دعواسی اولانلره یولاقکن
آدرسه مکتوب کوردسون، ائقعه بملنده خیر کیره مرهقده اولدولور.
دعوی تفتی و نیچمنک اشغری ایچون آشاغیده جدولده کورولدی
وجوله تفتی روضه بوسله کورولدی، برکتور بدمالینیمه جوا بیه
آ کلونلیدو، مکتوبک اشغری ایله آیرجه اولدی و آدرسی آجری اولدی -
مرهقه عنه روعیده ایدرجه فرار، ایله، جوب لامه سی سوروی
ایله وکلانه کورولدی و برقر صومعه کورولدی، شغری اولدور و ناسکی بیره
واصل اولدیور.
خیر لطفق حاندا بایک واسطه ایله ایدرجه کوره نقرانه هان بیلیر بیلیر.
تفتیات و غایرات ایچون اجرت - شامل و غایت اولدور - بینه اولدور.
ایشک محمله کوره بو اجرت آؤ و چوقده اوله بیلیر.
مرهقه عنه ایچون اجرت - شامل و غایت - باریس بینه بوزمه
اولدور. دعوائک محمله کوره بو اجرت آؤ بیلیر.
ابن صامی مایس اجرت اولدور، ایدرجه غایره احتیاج نایز، اجرت
تمهل و ایشک مکتوب و بونه حواله سی و ذراعت یاغسیبه کورولدیور.

² <https://www.yargitay.gov.tr/150/tarihce.html> (E.T: 16.05.2024).

³ Dergi, 1935 sonrası (muhtemelen Yargıtayın Ankara'ya taşınmasından dolayı) Ankara'da yayımlanmaya başlamış ve 35. Sayıdan itibaren “Ankara Avukat Mecmuası” adıyla yayım hayatına devam etmiştir. Bkz. VARLIK, M. Bülent, “Eskişehir Basın Tarihi Üzerine Bibliyografik Notlar”, *Kebikeç*, Sayı 15, 2003, s. 190.

⁴ Eskişehir Barosu Arşivinde yer alan Baro sicillerinde yaptığımız araştırmalar neticesinde Ahmed Hilmi'ye yönelik herhangi bir kayda rastlanmamıştır. Kanaatimizce, dönem itibarıyla Eskişehir Barosu sicil kayıtlarının oluşturulmaması veya Ahmed Hilmi'nin başka bir Baroda kaydının bulunması sebebiyle Baro arşivinde hakkında herhangi bir belge bulunmamaktadır.

⁵ Bu durum, günümüzde avukatlar arasında sıklıkla kullanılan tevkil uygulamalarını andırmaktadır.

⁶ <http://www.osmanlicagazeteler.org/index.php> adresinden derginin 12. sayısına ve transkripsiyonuna ulaşılabilir.

⁷ “Avukat Mecmuası 1927”. Mecmuası; toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap ve dergi anlamlarına gelmektedir, bkz. DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Yayınevi, Ankara, 1990, s. 711.

⁸ Metnin günümüz Türkçesiyle sadeleştirilmiş çevirisi şu şekildedir: “Temyiz Mahkemesinde Davası Olanlara Kolaylık. Eskişehir'de Avukat Hilmi. Temyiz Mahkemesinin herhangi dairesinde davası ve işi

Eskişehir’de hukuk alanında yayın yapan bir başka dergi ise 1949 yılında yayın hayatına başladığı anlaşılan “Hukuk Dergisi Eskişehir”dir. Eskişehir Barosu Dergisi’nin 1984 yılındaki bir sayısı sayesinde haberdar olduğumuz bu dergi⁹, Reşat Demirkazık¹⁰ tarafından çıkartılmıştır. Ayrıca derginin ilk sayısında, 1946-1950 yılları arasında Eskişehir Barosu Başkanlığı ve sonrasında milletvekilliği yapmış olan Av. Celal Boynuk’un da bir yazısı bulunmaktadır. Derginin ilk sayısındaki diğer yazıların ise içtihatlar ve Yargıtay kararları olduğu görülmektedir.

**HUKUK
DERGİSİ
ESKİŞEHİR**

Yıl : 1 Sayı : 1

İÇİNDEKİLER

1- AKAÇ	Reşat Demirkazık
2- Adliyan tehlike ve bir Brâşör münasebe- tine	A. Celal BOYNUK
3- Tevâzî İchtihat	
4- Yargıtay kararları	
1-	Hukuk Kısmı
2-	
3-	Ceza Kısmı
4-	
5-	İcra Kısmı

HAZİRAN
9 4 9

11

olanlar yukarıdaki adrese mektup göndersin. En kısa bir sürede haber alır, meraktan kurtulur. Dava takibi ve sonucunun bildirilmesi için aşağıdaki cetvelde gösterildiği şekilde düzenlenmiş bir pusula gönderilmeli, ayrıca bir mektupla da iş, kısaca ve iyice anlatılmalıdır. Mektubun imzası yazı ile ayrıca yazılmalı ve adres açık olmalıdır. Dosyanıza ilişkin karar, Temyiz dilekçeniz ve cevap dilekçesi ile vekaletname gönderilmeli ve bunlar Temyiz Mahkemesindeki duruşma gününden en az on gün evvel Eskişehir’e ulaşmış olmalıdırlar. Haber alınması halinde ilk vasıta ile icabına göre telgrafla hemen bildirilir. Dosya takibi ve haberleşme için ücret - teamül ve âdet olduğu üzere- peşin on liradır. İşin durumuna göre bu ücret az ve çok da olabilir. Duruşmaya katılım için ücret - teamül ve âdettir- yarısı peşin yüzde ondur. Davanın durumuna göre bu ücret azaltılabilir. İş sahibi uygun bir ücret gönderirse haberleşme için ücrete ihtiyaç kalmaz. Ücret taahhütlü veya kıymetli mektup ve posta havalesi ve Ziraat Bankasıyla gönderilir.”. (Ahmed Hilmi, “Temyiz Mahkemesinde Davası Olanlara Kolaylık”, *Avukat Mecmuası*, 1927, Sayı 12, s. 4.) Sadeleştirdiğimiz metnin doğrudan transkripsiyonuna bir önceki dipnotta yer alan adresten ulaşılabilir.

⁹ KURT, Kazım, “Süreklilik” *Eskişehir Barosu Dergisi*, 1984, Sayı 2, s. 2.

¹⁰ Reşat Demirkazık hakkındaki bilgiler ise ne yazık ki sınırlıdır. Avukatlık yaptığını bildiğimiz Reşat Demirkazık’ın 16 Mayıs 1961 tarihli Resmi Gazete 4110 sayfasında, 1958 yılında noterlik mesleğini icra etmeye başladığı görülmektedir.

¹¹ Hukuk Dergisi Eskişehir’in ilk sayısının kapağı. Bkz. KURT, s. 2.

II) ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ'NİN 1. DÖNEMİ (1984)

Eskişehir Barosu Dergisi'nin ortaya çıkış süreci ve yayın hayatına başlama nedeniyle ilgili, 1984 yılında yazılmış birtakım metinler mevcuttur. İlk sayının beşinci sayfasında yer alan ve dönemin Eskişehir Barosu Başkanı Av. Akın Çamoğlu tarafından kaleme alınan yazıda derginin kurulmasıyla ilgili, "...Avukatlık yasasında yapılan değişiklikler, ekonomik şartlar, mesleki birikimimiz, savunma hukukunun ve savunmada Avukatın etkinlik ve saygınlığının önemini, büyük ölçüde arttırmıştır. Baro olarak bu değerlere gerekli önemi vererek Avukatlık mesleğine etkinlik ve saygınlık kazandırmayı, düşündüğümüzden, baromuzun kuruluşunun 60. yıldönümünde mesleki sorunlarınızı gidermede, dayanışmamızı, ve savunma hukukunun etkinliğini kuvvetlendirmede, yararı olacağı düşüncesiyle, ilk temyiz mahkemesinin kurulduğu şehrimizde "ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ" adı altında tüm hukukçuların katkısıyla yaşayacak bir baro dergisi hazırlayarak tüm hukukçuların hizmetine sunmanın yararlı olacağını düşündük..."¹² ifadelerine yer verilmiştir. Derginin ikinci sayısında yer alan ve Av. Kazım Kurt tarafından kaleme alınan "Süreklilik" isimli yazıda da biraz önce sözünü ettiğimiz Hukuk Dergisi Eskişehir'den bahsedilmiş ve Eskişehir'in uzun yıllardan beri bir hukuk dergisinin yokluğunun sıkıntısını çekmekte olduğu ifade edilmiştir¹³.

Birinci dönem olarak isimlendirdiğimiz bu kuruluş döneminde dört sayı yayımlanmıştır. Birinci döneme ait ilk iki sayı Ankara, Eskişehir ve Bursa'daki kütüphaneler ve sahaflarda yapılan araştırmalar neticesinde Baro Arşivine kazandırılıp online ortama

¹² ÇAMOĞLU, Akın, "Başlarken", *Eskişehir Barosu Dergisi*, 1984, Sayı 1, s. 5.

¹³ Yazının devamında Kurt'un ifadeleri şu şekildedir: "Bu sıkıntı elimizdeki ikinci sayısı ile ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ ile giderilmeye başlandı. Otuz beş yıl sonra bu boşluğu duyan hukukçuların gereksinimlerini karşılamak amacıyla yayına başlayan dergimiz Türk Hukuk literatürüne yenilikler getirebilecektir. Uzun süre böyle bir derginin olmayışı sanırım bu işin ne kadar güç olduğunu ortaya koymaktadır. Baro yönetimleri yarım kalması olasılığı oldukça güçlü bir işe başlamayı göze alamamışlardır. Yeni Yönetim Kurulumuz pek çok işte olduğu gibi yayıncılıkta da cesaretlidir. Kendilerini bu girişimlerinden dolayı kutluyor ve destekliyoruz. Baro Başkanımızın ilk sayıda yayımlanan başlangıç yazısında da belirtildiği gibi derginin yaşamını sürdürebilmesi bizlerin desteğine bağlıdır. Bu destek hem derginin hazırlanmasına katılmak hem de dağıtımına yardımcı olmak suretiyle sağlanabilecektir. Öncelikle Baromuzdaki değerli hukukçu ağabeylerimizin yazıları ile sürekli destek olmaları gereklidir. Bu yazılar Türk Hukukunun gelişmesi ve çağdaşlaşması açısından zorunludur da. Kişiliği, hukuk bilgisi, deneyimi ve hukukun üstünlüğü ilkesine olan inançları ile dergimizin yaşaması ve sürekliliğini sağlayacak avukatlarımızı görev başına çağırıyoruz." Tam metin için: KURT, s. 2.

aktarılmıştır. Ne yazık ki varlığından haberdar olduğumuz üçüncü ve dördüncü sayılara henüz ulaşamamıştır.

Derginin ilk sayısının içeriği bir hayli ilgi çekicidir. İlk sayfada, dönemin yönetim kurulu ile Barolar Birliği delege ve yönetim kurulu üyelerinin fotoğrafları yer almaktadır. İlerleyen sayfada hukuk ve adalete ilişkin büyük düşünürlerin sözlerine yer verilmiştir. Dördüncü sayfada ise dergi hakkındaki bilgilere yer verilmektedir. Buna göre, derginin Eskişehir Sanayi Odasında basıldığı ve yıllık abonelik ücretinin 400 lira olduğu anlaşılmaktadır. Derginin giriş yazısı Av. Akın Çamoğlu tarafından kaleme alınan “Başlarken” isimli yazıdır. İlerleyen sayfalarda akademik anlamda yazılar olarak sınıflandırabileceğimiz; Av. Şener Başbüyük tarafından “Toplum ve Hukuk”, Eskişehir Noter Odası Başkanı ve Birinci Noteri Musa Başer tarafından “Türkiye Noterler Birliği ve Faaliyetleri”, Av. Şeref Yaman tarafından “Kişinin Dokunulmazlığı ve Meşru Savunma”, Av. Süleyman Avkan tarafından “Yetkili Sendikanın Belirlenmesi Sorunu” isimli makaleler kaleme alınmıştır. Bu kısımdaki son makale ise Av. İrfan Bakkalcı, Av. Hüseyin Fahri Ünlü, Av. Vedat Karabacakoğlu ve Av. Kazım Kurt tarafından kaleme alınmış olan “Birlik ve Beraberlik” isimli yazıdır. Bu yazıda, Eskişehir ili kapsamında olmak üzere, Eskişehir Barosu asgari ücret tarifesi belirlenmesi fikri ortaya atılmıştır¹⁴. İlerleyen bölümde Yargıtay ve Mahkeme kararlarına yer verilmiştir. Buradaki en dikkat çekici durum ise, içtihat arama programlarının bulunmadığı bu dönemde, Eskişehir Barosuna mensup avukatlar, karar içeriklerinden kendi dosyaları olduğunu anladığımız Yargıtay ve ilk derece mahkemesi kararlarını paylaşmışlardır. İlerleyen bölümde ise güncel meslek haberlerine yer verilmiştir. Burada, dönemin Cumhuriyet Başsavcısının katkılarıyla yeni bir yemekhane açıldığı, hakimlerin, Cumhuriyet savcılarının ve avukatların yemekhaneden beraber istifade edecekleri, üç stajyer avukatın adliyedeki stajlarını tamamladıkları, Eskişehir Barosuna kayıtlı bir avukatın baba olduğu ve bir Cumhuriyet savcısının spor ve saunanın yardımıyla bel fıtığından kurtulduğu gibi dönemin sosyal yaşantısına ilişkin birçok bilgi yer almaktadır.

¹⁴ Bahsi geçen Eskişehir Barosu asgari ücret tarifesi fikri günümüzde uygulanmaktadır. Buna göre Eskişehir Barosu tarafından her yıl “Eskişehir Barosu Tavsiye Niteliğinde Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi” yayımlanmaktadır.

1984 yılında yayımlanan ikinci sayı ise “Başkanın Köşesi - Sayılar Artarken” isimli yazıyla başlamaktadır. Yazının içeriğinden ve yer verilen fotoğraftan, Hukukçular Lokali’nin hizmet vermeye başladığı ve açılışa; hukukçularla birlikte Orgeneral İsmet Çağlar, Vali Hanefi Demirkol ve Emniyet Müdürü Ahmet Karakurt’un katıldığı görülmektedir. Av. Kazım Kurt tarafından kaleme alınan “Süreklilik” isimli yazıda ise biraz önce bahsettiğimiz Hukuk Dergisi Eskişehir’in kapağına yer verilmekte, Eskişehir Barosu Dergisi’nin Eskişehir’in, hukuk dergisine olan ihtiyacını gidermeyi hedeflediği belirtilmekte ve derginin yaşaması için avukatlar görev başına davet edilmektedir. Bu yazının ardından Av. Akın Çamoğlu ve Av. Fikret Yılmaz Çavdar tarafından “Bir Konu Bir Karar Bir İşlem” isimli yazı kaleme alınmıştır. İlerleyen bölümde, bir önceki sayıda olduğu gibi pek çok Yargıtay kararına yer verilmiştir. Ardından yine önceki sayıda olduğu gibi meslek haberleri başlığı altında dönemin sosyal gelişmeleri aktarılmış, Avukatlık Kanunu’nda yapılması planlanan değişiklikle ilgili dönemin Eskişehir Barosu Başkanı Av. Akın Çamoğlu’nun eleştirilerine yer verilmiştir.

Derginin ilk dönemi, yayımlandığı yıllar çerçevesinde değerlendirildiğinde hem akademik hem de sosyal anlamda üst düzey bir içeriğe ulaşmıştır. Belirttiğimiz gibi, ne yazık ki üçüncü ve dördüncü sayılara günümüz itibarıyla erişimimiz bulunmamaktadır. Ancak içeriğin ilk iki sayıda olduğu gibi “makale-karar-sosyal nitelikli haberler” şeklinde olma ihtimali kuvvetlidir. Dergi, ilk döneminde dört sayı çıkartmasının ardından yayın hayatına ara vermiş ve ikinci dönem olarak adlandırdığımız 1993 yılına kadar yayın yapmamıştır.

III) ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ’NİN 2. DÖNEMİ (1993)

Eskişehir Barosu Dergisi, 1993 yılında, Av. Aydın Güngör’ün başkanlığı döneminde yeniden yayın hayatına dönmüştür. Yayın kurulunda Av. Agah Atay, Av. Ülkü Kırcaali, Av. Neval Okan ve Av. Cemal Ünal yer almaktayken sorumlu yazı işleri müdürü görevini Av. Kazım Kurt yürütmüştür. Derginin yenilenen ilk sayısı “Yeniden Merhaba” isimli yazıyla başlamaktadır¹⁵. Yazıdan da anlaşıldığı üzere 1984 yılında, dört sayı çıkartılmış ancak maddi olanaksızlıklar ve meslektaşların yeterli ilgi göstermemesi nedeniyle devamlılık sağlanamamıştır. Bu yazının ardından başkanın köşesinde Av. Aydın Güngör’ün yazısına yer verilmiştir. Burada avukatların güncel kazanımlarına yer verilmiştir. Yazıdan, CMUK’da

¹⁵ Yayın Kurulu, “Yeniden Merhaba”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 1993, Sayı 1, s. 2.

yapılan değişiklikle birlikte günümüzde CMK sistemi adı verilen sistemin geliştirildiği ve görevin Barolara verildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca savunmanın karakolda başlayacağı ve sanığın artık suçsuzluğunu ispat etmek zorunda kalmayıp esasen suçluluğunun ispat edilmesi gerekeceği belirtilmiştir. Bu değişikliğin yanı sıra Anayasa Mahkemesine üye atamalarındaki keyfilik eleştirilmiştir. Bu yazının ardından, Eskişehir Cumhuriyet Başsavcısı Mustafa Can Bolat'ın "Yargı ve Sorunları", Av. Akın Çamoğlu'nun "Savunmanın Yargıdaki Önemi", Av. Kazım Kurt'un "CMUK'daki Değişiklikler Ne Getirdi", Sosyal Hizmet Uzmanı Nurhan Türköz'ün "Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal Hizmet", Eskişehir Cumhuriyet Savcısı Muammer Akkaya'nın "Hak ve Özgürlük Kavramı (I)", Av. Neval Okan'ın "Sermaye Piyasası Kanunu ve İçerden Öğrenenlerin Ticareti" ve Av. Süleyman Avkan'ın Yargıtay Kararı İncelemesine yer verilmiştir. Sayının son sayfalarında ise güncel hukuki ve sosyal konuların değerlendirildiği basın bültenine yer verilmiştir. İkinci sayı ise üç ay sonra yayımlanmış, ve başyazı olarak Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden'in Demokrasi ve Hukuk isimli Anayasa Mahkemesinin Kuruluş Yıldönümü açılış konuşmasındaki sözlerine yer verilmiştir. Bu yazının ardından sekiz farklı makaleye daha yer verilmiştir.

Bu sayının ardından Eskişehir Barosu Dergisi 2003 yılına kadar yayın yapmamıştır. Bunu ise 2003 yılında çıkartılan, derginin ikinci sayısından öğrenmekteyiz. Dönemin yayın kurulu da ilk sayıyı yayımladıktan sonra eski dönemlerde Eskişehir Barosu Dergisi'nin yayımlandığını fark ettiklerini şöyle ifade etmişlerdir "Her büyük hukuk örgütü gibi Eskişehir Barosu olarak bizim de bir yayın organımızın olması gerektiği düşüncesi ile yola çıktık ve Yönetim Kurulumuzun 166 sayı ve 20.11.2002 tarihli kararı ile yayın kurumuzu oluşturduk. 1993 yılında baromuzun iki sayı dergi yayınlamış olduğunu tespit ederek bu özverinin devamı kararını aldık.¹⁶". Metinden de anlaşıldığı üzere 1993 yılında çıkartılan sayılar ancak ikinci sayıda tespit edilmiştir. Bunun neticesi olarak da 2003 yılında yayımlanan ilk sayı, derginin ilk sayısı olarak ortaya konulmuştur. Buna karşın yine metinden

¹⁶ ULUTAŞ, Altan "Değerli Meslekdaşlarım", *Eskişehir Barosu Dergisi*, 2003, Sayı 2, s. 4.

anlaşılabilceği üzere 1984 yılında yayımlanan sayılar hakkında dönemin yayın kurulunun bilgisi bulunmamaktadır¹⁷.

IV) ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ'NİN 3. DÖNEMİ (2003-2008)

Eskişehir Barosu Dergisi, 2003 yılına gelindiğinde yeniden yayın hayatına başlamıştır. Av. Oğuz Sezer Arslan'ın başkanlığı döneminde yeni bir yayın kurulu oluşturulmuştur. Derginin o dönemki yayın kurulunda; Hüseyin Fahri Ünlü, Mehmet Eryılmaz, Mehmet İnci, Mehmet Yüksel, Yusuf Yıldırım, Reşit Dinç Erkara, Aydın Ünlüce, Yaşar Karagöl, Tuba Susoy, Mustafa Avcı, Barış Günaydın ve Çilem Saklavacı yer alırken derginin sorumlu müdürü Altan Ulutaş olmuştur. Derginin bu dönemdeki ilk sayısı Oğuz Sezer Arslan'ın “Başlarken” isimli yazısıyla başlamaktadır. Burada, Eskişehir Barosunun bir dergisinin olmamasının üzücü olduğu, derginin sürekli yayın yapacağı ve bu nedenle eser gönderiminin önemli olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesine de teşekkür edilmiş, dekanından araştırma görevlisine kadar birçok akademisyenin dergiye destek verdiği belirtilmiştir¹⁸. Bu yazının ardından dönemin Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Nüvit Gerek'in “Eskişehir Barosu Dergisi Yayına Başlarken!” isimli yazısına yer verilmiştir. Gerek bu yazıda, Hukuk Fakültesinin Baro tarafından büyük ilgi ve destek gördüğü belirtilerek ortak çalışmalar yapılabileceği konusunda ümitlendiğini belirtmiştir. Ayrıca derginin çıkartılmasından memnuniyet duyduğunu ve başarılar dilediğini belirtmiştir¹⁹. Bu yazının ardından birçok akademik makaleye yer verilmekle birlikte avukatlar tarafından kaleme alınan deneme ve şiir gibi eserlerin de bu sayıda bulunduğu gözükmektedir. Ayrıca Aydın Ünlüce tarafından, geçmiş dönem Eskişehir Barosu başkanlarının öz geçmişlerinin derlenmiştir²⁰.

Nisan ayında yayımlanan ilk sayının ardından Ağustos ayında ikinci, Aralık ayında ise üçüncü sayı çıkartılmıştır. Sayıların içerikleri ilk sayıyla benzer olup hem akademik eserlere hem de avukatlar tarafından kaleme alınan deneme ve şiirlere yer verilmektedir. Bu

¹⁷ Bu da, alanda çalışan hukuk tarihçilerinin Baro arşivlerine yönelik yaptığı eleştirilerin haklılık payı içerdiğini bizlere göstermektedir. Örneğin: AYDIN, Tugay “Türkiye’de Avukatlığın Tarihi Ve İlk Kurulan Barolar Hakkında”, *Adalet Dergisi*, s. 516-517.

¹⁸ Yazının tamamı için bkz. ARSLAN, Oğuz Sezer “Başlarken”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 2003, Sayı 1, s. 3.

¹⁹ Tam metin için bkz. GEREK, Nüvit, “Eskişehir Barosu Dergisi Yayına Başlarken!”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 2003, Sayı 1, s. 4.

²⁰ ÜNLÜCE, Aydın “Eski Baro Başkanlarımız”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 2003, Sayı 1, s. 86-88.

dönemde istikrarlı bir biçimde içerik olarak zengin sayılar çıkartılmıştır. 2005 yılına gelindiğinde, yayın kurulu değişmiş ve Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesinden birçok akademisyen yayın kuruluna dahil olmuştur. Altan Ulutaş sorumlu müdürlük ve yayın kurulu üyeliği yapmaya devam ederken, Mesut Aygün, Ozan Ercan Taşkın, Uğur Kara, Emine Cevahir Çalikuşu, Heval Yıldız ve Seçil Korkut yayın kurulunda görev almaktadırlar. Yayın kurulundaki değişiklik içeriğe de yansımış olup avukatlar ve akademisyenler birçok eserle sayıya katkı sağlamıştır. Ayrıca bu sayıyla birlikte artık şiir ve deneme gibi eserlere yer verilmediği, yalnızca akademik makalelere yer verildiği gözükmemektedir. 2005 ve 2006 yıllarında yayımlanan diğer sayılar da bu doğrultuda ilerlemiş ve akademik olarak çok kıymetli makalelere yer verilmiştir. 2005 Şubat ile 2006 Haziran arasında yayımlanan beş sayıda toplam 70 akademik makale yayımlanmıştır. Bu sayı, dönemin hukuk yayıncılığı bakımından Eskişehir Barosu Dergisi'nin iyi bir yerde olduğunu göstermektedir.

2006 yılının Ekim ayına gelindiğinde Eskişehir Barosu başkanı değişmiş ve Yusuf Yıldırım baro başkanlığına seçilmiştir. Bu değişimin ardından Gökhan Türk, derginin sorumlu müdürü görevindeyken yayın kurulunda; Mesut Aygün, Emine Cevahir Çalikuşu Yazıcı, Pınar Çelik, Ali Çuvalcı, Nihat Günaydın, Uğur Kara, Ozan Ercan Taşkın ve Heval Yıldız Karasu'nun yer aldığı görülmektedir. Yeni yayın kuruluyla birlikte dergi yayın hayatına devam etmiş ve 2006-2008 yılları arasında beş sayı yayımlanmıştır. Bu sayılar yine birçok avukat ve akademisyenin eserlerini içermiştir. Hatta 11 ve 15-16. sayılarda yazarların çoğunluğu akademisyendir. 2008 yılındaki sayının ardından iki yıl boyunca yayın hayatına ara veren dergi, 2010 yılının Temmuz ayında yeni editörü ve yayın kuruluyla bir sayı daha çıkartmıştır ve uzun yıllar yayın hayatına geri dönememiştir.

V) ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ'NİN 4. DÖNEMİ (2010)

Eskişehir Barosu Dergisi iki yıl yayın hayatına ara verdikten sonra yenilenen yayın kurulu, yayın kurulu başkanı ve editörüyle yeni bir sayı yayımlamıştır. Bu sayıyı ayrı bir dönem altında incelememizin nedeni ise verilmiş olan iki yıllık aradan kaynaklanmaktadır.

Temmuz ayında yayımlanan bu sayıda Seydi Tiftik, yayın kuruluna başkanlık ederken, editörlük görevini Barış Günaydın üstlenmiştir. Ayrıca ilk defa bu sayıda “editör”

ifadesi kullanılmıştır²¹. Yenilenen yayın kurulunda ise Alper Can Aykaç, H. Derya Ormanoğlu, Serap Nur Altın, M. Serhat Kaşıkara ve Y. Sertaç. Serter yer almıştır. Bu dönem ilk defa danışma kuruluna yer verilmiştir. Danışma kurulunda 13 ayrı üniversiteden 23 akademisyen ve 3 avukat yer almaktadır. 2010 yılında yayımlanan bu sayı, 2003 sonrası dönemdeki 17. sayı olmasına ve 2008 yılında Sayı 15-16 adıyla bir sayı yayımlanmasına rağmen 15. Sayı adıyla yayımlanmıştır. Sayıda bu tercihe yönelik herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Derginin bu sayısı da 2005 sonrası sayılarla benzerlik göstermekte olup ağırlıklı olarak akademik makalelere ve karar incelemelerine yer verilmiştir. Ayrıca yeni çıkan hukuki yayınlar için de bir bölüm mevcuttur. Bu sayının ardından dergi, uzunca bir süre yayın hayatına ara vermiştir. 13 yıl boyunca yayın yapmayan Eskişehir Barosu Dergisi, 2023 yılında yayın hayatına geri dönmüştür.

VI) ESKİŞEHİR BAROSU DERGİSİ'NİN 5. DÖNEMİ (2023-DEVAM ETMEKTE)

Eskişehir Barosu Dergisi, 2010 yılındaki son sayısının ardından 2023 yılında yeni kurullarıyla birlikte yayın hayatına geri dönmüştür. Yeni sayı, 2003 öncesi Eskişehir Barosu Dergisi'nin varlığı bilinmediği ve henüz arşiv araştırmaları yapılmadığından dolayı 2003-2010 arası ciltler halinde değerlendirilip "Cilt 8 Sayı 1" olarak yayımlanmıştır. Buna karşın ilerleyen dönemlerde Eskişehir Barosu Dergisi'nin tarihsel gelişimi ve yayımlanan sayılar araştırılmıştır. İki tanesi henüz arşive kazandırılmamasına karşın 1984 yılında 4 sayı, 1993 yılında 2 sayı ve 2003-2010 yılları arasında 15 sayı yayımlanmıştır. Esasen 5. dönemde yayımlanan bu ilk sayının 22. sayı olduğu belirtilebilecektir.

Av. Mustafa Elagöz başkanlığı döneminde yeniden yayın hayatına dönen derginin ilk sayısında, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Av. Faruk Günhan, Editör Av. Samet Sarıkaya, Editör Yardımcısı Av. Hilal Sabire Apaydın ve Dil ve Yazım Editörü Av. Gaye Arslan'dır. Yayın kurulu üyeleri ise Av. Sencer Çelen, Av. Eylem Karacasu, Av. Özlem Sut Dolmuş, Av. Kerem Bağcı, Av. Selin Özdemir Altuğ, Av. Gülsüm Eraslan ve Av. Uğur Can Kalyoncu'dur. Ayrıca derginin danışma kurulu bu sayıda yenilenmiştir.

²¹ 1984 yılından bu yana yayımlanan sayılarda editör ifadesine yer verilmemiş, sorumlu müdür ifadesi kullanılmıştır.

Sayı, Av. Aydın Ünlüce ve Av. Cemre Parmaksız anısına ithaf edilmiştir. Dergi, Av. Aydın Ünlüce ve Av. Cemre Parmaksız'ın özgeçmişleriyle başlamaktadır. Ardından Başkanın Sunuş Yazısı'na yer verilmiştir. Burada, en çok gerçekleştirmek istenilen hedeflerden birisinin Baro dergisinin yeniden canlandırılması olduğu ifade edilmiş ve her geçen gün değişen hukuk sistemi içerisindeki güncel gelişmeleri yakından takip edileceği belirtilmiştir.

Mart ayında yayımlanan bu sayıyla birlikte derginin tarihinde ilk defa hakemli makalelere yer verilmeye başlanmıştır. Sayıda, 8 hakemli makale, 4 makaleye ve 2 adet karar incelemesi bulunmaktadır. Ayrıca bu sayıda OSCOLA atf sistemi kullanılmıştır.

Derginin 2023 yılındaki ikinci sayısı Eylül ayında yayımlanmıştır. Bu sayı Av. Özkan Bulgu anısına ithaf edilmiştir. Sorumlu yazı işleri müdür ve editörde herhangi bir değişiklik bulunmazken editör kurulunda değişiklik meydana gelmiş ve yardımcı editör sayısı artırılmıştır. Av. Ebru Özkan, Av. Fatma Ataman ve Av. Gaye Arslan'ın yardımcı editörlük görevinde bulunurken danışma kuruluna yeni akademisyenler eklenmiştir.

Sayı, bir önceki sayıda olduğu gibi ithaf edildiği merhum Av. Özkan Bulgu'nun özgeçmişiyile başlamakta ve Başkanın Sunuş Yazısıyla devam etmektedir. Derginin bu sayısında OSCOLA atf sisteminin terk edilip kendine özgü, basitleştirilmiş bir atf sistemine geçilmiştir. Bir önceki sayıda olduğu gibi hakemli makale ve makalelere yer verilmiştir. Ayrıca Eskişehir Barosu, Anadolu Üniversitesi, Hukuk Akademisi Kulübü, Türkiye Bilişim Derneği ve Ankara Üniversitesi paydaşlığında hazırlanan ve 5 Mayıs 2023 Cuma günü Eskişehir Barosu Hizmet Binası Av. Cemre Parmaksız Konferans Salonunda gerçekleştirilen Teknoloji ve Fikri Mülkiyet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu'nda sunulan bildirilerin özetleri bu sayıda yayımlanmıştır. Bu sayının ardından derginin 40. Yılı olmasından dolayı 2024 yılında 40. Yıl Özel Sayısı'nın hazırlanmasına karar verilmiştir. 15 Haziran 2024 tarihine kadar 40. Yıl Özel Sayısı'na makale kabulü yapılmış, ardından 2025 yılında yayımlanacak yeni sayı için hazırlık süreci başlamıştır. 2025 yılındaki sayının önceki sayılardan büyük farkı atf sisteminin, Gözler tarafından geliştirilen Türk Hukuk Atf Sistemi (TÜHAS) olacak olması ve artık derginin tarihsel geçmişi tam olarak araştırıldığı için "kaçıncı sayının yayımlandığı sorununun" çözülmesi olacaktır²².

²² TÜHAS hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. <https://www.tuhas.com.tr/> (E.T.: 21.05.2024).

SONUÇ

Çalışmamızda Eskişehir'deki hukuk dergiciliği tarihi ve Eskişehir Barosu Dergisi'nin tarihsel gelişimi incelenmiştir. Derginin bir yıldan uzun süre ara vermesi yeni bir dönem olarak adlandırılmıştır. Bu bağlamda, Eskişehir Barosu Dergisi'nin 1984, 1993, 2003-2008, 2010, 2023 ve devamı şeklinde beş ayrı dönemde yayın yaptığı gözükmektedir.

1984 ve 1993 yıllarında yayımlanan sayılarda akademik içerikli yazılar bulunmakla birlikte özellikle 1984 yılındaki sayılar dönemin sosyal yaşantısına da ışık tutmaktadır. 2003 yılına geldiğinde ise ne yazık ki derginin geçmişiyle olan bağın koptuğu ve sayıların isimlendirilmesinde hataya düşüldüğü görülmektedir. İkinci sayıda bu durum fark edilmiş ve okuyucu bilgilendirilmiştir. 2003-2008 yılları arasında kesintisiz bir biçimde yayın yapılması ise çok büyük bir başarıdır. Derginin tüm sayıları bakımından en fazla içeriğe sahip olunan yıllar ise bu dönemde yer alan 2005-2006 yıllarıdır. 2008'de yayın hayatına ara veren dergi, 2010'da yeniden yayımlanmıştır. Ancak sayı numarası bakımından burada da hatalı bir nitelendirmeye gidildiği gözükmektedir. 2010 yılındaki sayının ardından dergi 13 yıllık en uzun arasına girmiş olup 2023 yılına kadar yayın yapamamıştır.

Eskişehir Barosu Dergisi'nin yeniden yayın yapmaya başladığı dönemlerdeki motivasyonlardan birisinin Baro yönetiminde meydana gelen değişim olduğu belirtilebilecektir. Nitekim 1984, 1993 ve 2003 yıllarında dönemin Baro başkanları ve yönetimi değişmiştir. Yeni yönetimler, Eskişehir Barosu Dergisi'ni yeni ve yeniden yayın hayatına kazandırmıştır. Bu durumun istisnasını 2010 ve 2023 yılları oluşturmaktadır. Nitekim 2010 yılında, 2006 yılında Baro başkanı seçilen Av. Yusuf Yıldırım halen görevdeyken 2023 yılında, 2018'de Baro Başkanı seçilen Av. Mustafa Elagöz görevdedir.

Derginin dönemsel olarak yayın hayatını sonlandırmasındaki en büyük etken ise dergiye gönderilen eserlerin sayısının az olmasıdır. 1984 yılının 2. Sayısında derginin sürekliliği için eser gönderiminin gerekli olduğu belirtilirken 1993 yılındaki ilk sayıda da derginin yayın hayatına ara vermesindeki en büyük neden, eser sayısının azlık olarak belirtilmiştir.

İçerik bakımından, 1984 ve 1993 yıllarındaki sayılar dönemin sosyal yaşantısına ilişkin çalışmalara da yer verirken 2003 yılı itibarıyla bu yazılar yavaş yavaş terk edilmeye başlanmıştır. Eskişehir Barosu Dergisi'nin ilk iki dönemindeki çalışmalar incelendiğinde, avukatların, akademisyenlerin, hakimlerin, Cumhuriyet başsavcısı ve Cumhuriyet

savcılarının, sosyal hizmet uzmanlarının ve adli tıp şube müdürlerinin olmak üzere hukukla ilgili birçok meslekten kimsenin kendi alanlarından eserlerle katkı sağladığı görülmektedir. Günümüzde yayımlanan Eskişehir Barosu Dergisi sayılarında farklı meslek gruplarından hukukçuların eserlerine yer verildiği görülmekle birlikte ne yazık ki bu sayı geçmiş dönemlere göre çok daha sınırlıdır. Nitekim yalnızca Eskişehir Barosu Dergisi bakımından değil, diğer birçok Baro dergisinin güncel sayıları incelendiğinde genelde avukatların ve akademisyenlerin eserlerini paylaştığı görülmektedir. Bu da hukuka ilişkin mesleklerin günümüzde birbirinden ne kadar kopuk olduğunu başka bir göstergesidir.

Eskişehir Barosu Dergisi'nde 2003-2005 yılları arasında avukatlar tarafından kaleme alınan şiir ve denemelere yer verilirken sonraki dönemlerde tam anlamıyla akademik bir dergi yapısına kavuşulmuştur. Nitekim 2023 yılındaki 5. Dönemle birlikte ağırlıklı olarak hakemli makalelere yer verilmektedir.

Görüldüğü üzere Eskişehir, Cumhuriyet'in ilk yıllarından bu yana hukuk bakımından üretken bir şehir olmayı sürdürmüştür. Gelecek yıllarda yapılacak olan çalışmalarda Eskişehir Barosu Dergisi'nin 1984 yılında yayımlanan 3. ve 4. Sayıları tespit edilecek, Eskişehir Avukat Mecmuası'nın diğer sayıları araştırmacı ve okuyucularla buluşturulacak, Hukuk Dergisi Eskişehir'in varsa diğer nüshaları tespit edilip online arşivlere taranacak ve belki de bu çalışmalar esnasında, günümüzde unutulmuş ancak dönemine iz bırakmış olan başkaca hukuk dergileri keşfedilecektir.

KAYNAKÇA

- Ahmed Hilmi, “Temyiz Mahkemesinde Davası Olanlara Kolaylık”, *Avukat Mecmuası*, 1927, Sayı 12, s. 4.
- ARSLAN, Oğuz Sezer “Başlarken”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 2003, Sayı 1, s. 3.
- AYDIN, Tugay “Türkiye’de Avukatlığın Tarihi ve İlk Kurulan Barolar Hakkında”, *Adalet Dergisi*, s. 503 - 526.
- ÇAMOĞLU, Akın, “Başlarken”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 1984, Sayı 1, s. 5.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Yayınevi, Ankara, 1990.
- GEREK, Nüvit, “Eskişehir Barosu Dergisi Yayına Başlarken!”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 2003, Sayı 1, s. 4.
- KURT, Kazım, “Süreklilik” *Eskişehir Barosu Dergisi*, 1984, Sayı 2, s. 2.
- ULUTAŞ, Altan “Değerli Meslekdaşlarım”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 2003, Sayı 2, s. 4.
- ÜNLÜCE, Aydın “Eski Baro Başkanlarımız”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 2003, Sayı 1, s. 86-88.
- VARLIK, M. Bülent, “Eskişehir Basın Tarihi Üzerine Bibliyografik Notlar”, *Kebikeç*, Sayı 15, 2003, s. 185-190.
- Yayın Kurulu, “Yeniden Merhaba”, *Eskişehir Barosu Dergisi*, 1993, Sayı 1, s. 2.
- <http://www.osmanlicagazeteler.org/index.php> (E.T: 16.05.2024).
- <https://www.tuhas.com.tr/> (E.T.: 21.05.2024).
- <https://www.yargitay.gov.tr/150/tarihce.html> (E.T: 16.05.2024).